

BISERICA „SF. NICOLAE” TABACI
Fișă analitică de evidență

IRINA PAVELET

1. IDENTIFICARE

1.1.	Cod	
1.1.1.	Lista 1955	2487
1.1.2.	Lista 1991 – 1992	30B0635/1
1.1.3.	Lista 2004	PH-II-m-A-16837.01
1.2.	Categorie	
1.2.1.	Monument	Monument
1.2.2.	Ansamblu	
1.2.	Sit	
1.3.	Denumire actuală	Biserica „Sf. Nicolae” Tabaci
1.4.	Denumire originară	
1.5.	Denumire anterioară	Biserica Sf. Nicolae “Tabacu”

2. LOCALIZARE ADMINISTRATIVĂ / AMPLASAMENT

2.1.	Stat	RO
2.2.	Județ/nume/indicativ/număr	PRAHOVA/PH/29
2.3.	Oraș, sat - comună actuale	Oraș Vălenii de Munte
2.4.	Cod poștal	106400
2.5.	Stradă, număr actuale	Str. Aleea Bisericii, nr. 9
2.6.	Oraș, sat - comună origine/ anterioare	Oraș Vălenii de Munte, plaiul Teleajen, Regiunea Ploiești
2.7.	Stradă, număr anterioare	Str. Veniamin Costache, nr. 4
2.8.	Referințe cartografice/ toponime	
2.9.	Referințe cadastrale	
2.10.	Referințe privitoare la zona de protecție	Zonă de protecție nedelimitată. Se respectă zona de protecție conform Legii 422/2001
2.11.	Categoria de arhitectură	Edificiu de cult
2.12.	Tipul de folosință sau funcțiunea	Biserică
2.13.	Folosința actuală	Biserică
2.14.	Folosința inițială	Biserică
2.15.	Folosința anterioară	Biserică
2.16.	Reglementările urbanisti-ce în care se înscrie	În conformitate cu PUG aprobat prin HCJ nr. 7 din 21/04/2000

3. STATUT PROPRIETATE

3.1.	Actualul proprietar	Parohia
3.2.	Proprietar originar	
3.3.	Proprietari anteriori	
3.4.	Utilizator	

4. DATARE

4.1.	Datare prin perioade	
4.2.	Datare prin intervale date	1832-1833
4.3.	Datare precisă	
4.4.	Justificarea datării	Pisania bisericii

5. PERSOANE ȘI EVENIMENTE ASOCIATE ISTORIEI MONUMENTULUI

5.1.	Cltitor/ finanțator	Radu Jipa, Sandul popa, Ioniță Lăzăroi, Zincă Lăzăroi, Gheorghe Lăzăroi, Andrei Olteanu, Mîrzea medelnicer, Dumitru Buzoianu, Ignatie Chirănoiu, Anghel tabacu
5.2.	Autor/ meșter	Nu se cunosc
5.3.	Istoric	<p>Biserica „Sf. Nicolae” Tabaci a înlocuit probabil un alt lăcaș de cult a cărui existență se presupune după analiza rezultatelor sondajelor arheologice întreprinse în cursul lucrărilor de restaurare, din anul 1997. În secțiunea trasată în zona exterioară a bisericii, pe latura de sud a naosului, s-au descoperit oase umane disparate. Un singur schelet uman (parte lui superioară) a fost surprins la o distanță de 0.50 m față de biserică, la o adâncime de 0.70 m. De asemenea, în aceeași secțiune, s-au descoperit numeroase fragmente ceramice, două monede fragmentate (tip aceea) și o alta datând de la ½ secolului XIX. În cea de a doua secțiune, trasată pe latura de sud a altarului, s-a descoperit, la o adâncime de 1.45 m, un alt schelet uman, orientat în poziție est-vest, în conexiune anatomică. În zona bazinului, la falanga dreaptă, s-a descoperit o monedă. În zona apropiată craniului, s-a descoperit un fragment de cruce purtând inscripții cu litere chirilice pe două dintre laturi; pe una dintre ele era trecut anul 7270 (1761/1762) și se puteau citi câteva nume, Dumitru, Crăiața, Pătrașco și Mihail.</p> <p>În urma acestor sondaje arheologice se poate afirma faptul că, în 2 ½ a secolului XVIII, pe locul actualii biserici a existat o necropolă cu înmormântări succesive, ceea ce presupune existența unei biserici și a unei comunități de oameni aflată în vecinătatea ei.</p> <p>Chiar dacă zona respectivă a continuat să aibă, în timp, aceeași funcțiune, amplasamentul noului lăcaș nu a coincis cu cel al bisericii anterioare.</p> <p>Anul trecut în pisanie, respectiv 1833, este probabil cel al finalizării construcției pentru că lăcașul funcționa deja cu un an înainte, conform datelor din catagrafia bisericilor din anul 1832 pentru plaiul Teleajen, în care au fost trecuți în slujbă doi preoți și un țârcovnic.</p> <p>În privința acestei biserici aveam de-a face cu o cltorie colectivă. Cltorii, în număr de zece, au închinat lăcașul celor patru sfinți, după cum se mai poate citi în textul pisaniei zugrăvite deasupra intrării în pronaos.</p> <p>Biserica a fost ridicată în satul Tabaci, care a devenit ulterior mahala cu același nume.</p>

6. DESCRIERE

6.1.	Zona și așezarea	Biserica "Sf. Nicolae" Tabaci se află situată în orașul Vălenii de Munte, la marginea de est a localității. Biserica face parte dintr-un ansamblu arhitectural care ocupă o suprafață de aproximativ 1700 m ² compus din zidul de incintă, turnul clopotniță, biserica și fosta casă parohială.
6.2.	Descriere obiectiv individual	
	- Plan	Biserica este de tip navă cu pridvor deschis, pronaos, naos și altar poligonal.
	- Elevație	
	- Volumetrie	Edificiul se înscrie în categoria bisericilor de tip navă (fără abside laterale) cu turn clopotniță pe pronaos.
	- Fațade	Peste pronaos se ridică turnul clopotniță cu schelet și pereți din lemn. Pridvor deschis cu arcade semicirculare pe stâlpi cilindrici. Fațade plane cu un brâu semicircular, fără rezalite, care delimitează soclul de restul fațadelor, cu ancadrame din piatră la ferestre și portal din piatră la ușă. Fațadele sunt tencuite și pictate pe zona situată sub streșină.
	- Formă învelitoare	Învelitoare realizată în patru ape
	- Compartimentare interioare	Pridvor deschis, pronaos, naos și altar. La interior, pronaosul este separat de naos printr-un șir de trei arcade. Tâmpla realizată din zidărie.
	- Extinderi	Nu este cazul
	- Anexe	Nu este cazul
6.3.	Elemente de construcție	
6.4.	Materiale și tehnici de construcție/structură	Fundația și zidurile edificiului sunt din bolovani de râu cu mortar de var. Acestea din urmă sunt construite într-o manieră des întâlnită la astfel de edificii. Două rânduri de ziduri din bolovani de râu având emplecton din mortar de var și fragmente de piatră. În zidurile longitudinale și transversale au fost înglobate două perechi de tiranți din lemn, cu secțiuni de 10x10 cm, prevăzuți cu chingi transversale de legătură realizate tot din lemn. Naosul este acoperit cu o boltă cilindrică, altarul cu una poligonală. Boltirea este realizată din împletitură de nuiete sprijinită pe arcaturi de lemn. Pronaosul și pridvorul au tavan realizat din grinzi din lemn, împletitură de nuiete și tencuială. Pardoseala realizată din dale de piatră.
6.5.	Materiale de acoperș	Învelitoarea bisericii este realizată din șindrilă, iar streșina este realizată din scânduri dispuse perpendicular pe zid, cu șipci făcute la rosturi. Șarpanta executată din lemn.

6.6.	Componente artistice	<p>Biserica este pictată la interior și la exterior.</p> <p>S-au identificat două straturi, ambele aparținând, se pare, secolului XIX. Analizele efectuate atestă existența unei picturi de foarte bună calitate.</p> <p>La exterior, fațada este decorată, la partea superioară, cu medalioane circulare, subliniate printr-o profilatură plată din tencuială, cu imagini de sfinți, între care se dezvoltă un registru decorativ pictat cu modele vegetale.</p> <p>La partea sa inferioară, fațada prezintă un brâu profilat din tencuială peste un soclu din piatră aparentă, rostuită cu mortar de ciment.</p> <p>Ancadramente din piatră la ușă (cu motive geometrice) și la ferestre.</p> <p>Ușa de lemn de la intrarea în pronaos are o valoare artistică deosebită.</p> <p>Tâmpla realizată din zidărie este un element artistic deosebit, fiind împodobită cu decorații modelate manual în stuc și cu picturi murale.</p>
6.7.	Mobilier	
6.8.	Inscripții	<p>Pisania zugrăvită deasupra intrării în pronaos: "Această sfântă și dumnezeiască biserică s-au ridicat din temelie întru cinstea și slava Sf. Ier. Nicolae, Sf. Mc. Gheorghe și a Sf. Spiridon și a Sf. Savi cel Sfințit în zilele luminatului împărat Nicolae Pavlov fiind episcop sfințit D. D. Chesarie, de robii lui Dzeu Radu Jipa, Sandul popa, Ioniță Lăzăroiu, Zincă Lăzăroiu, Gheorghe Lăzăroiu, Andrei Olteanu, Mîrzea medelnicer, Dumitru Buzoianu, Ignatie Chirănoiu, Anghel tabacu. 1833. S-au poleit de fiii răposaiilor de mai sus"</p>
6.9.	Încadrare stilistică	
	Patrimoniul mobil	Sfeșnice de secol XIX și icoane secol XX

7. CONSERVARE, RESTAURARE, PREZENTARE

7.1.	Starea generală de conservare	Foarte bună
7.2.	Lucrări anterioare de restaurare	<p>Întregul ansamblu a suferit în timp refaceri succesive.</p> <p>Aflată într-o stare de ruină în anul 1937, preotul de atunci s-a ocupat de refacerea bisericii și a zidului de incintă. Reparații majore au fost realizate la învelitoare, acoperișul bisericii, pictură, la clopotniță și la împrejmuire, se pare că au fost necesare și după cutremurul din 1941. Cea mai mare parte din componentele acestui edificiu aparțin etapei originare de construcție.</p> <p>1997-1998, Proiect de consolidare și restaurare, nr. 1/1997, S.C. RESTITUTIO S.R.L., Ploiești, șef proiect arh. Călin Hoinărescu</p> <p>2005-01/01/2006, Proiect de conservare-restaurare pictură, S.C. PATRIMONIUL S.R.L., București, pictor restaurator Ion Chiriac; recepția lucrărilor de restaurare a picturii 21/11/2006.</p>
7.3.	Propuneri restaurare, reabilitare, reconversie	

8. DOCUMENTARE / REFERINȚE

6.1.	Bibliografie	Brătulescu V., <i>Biserici din Valea Teleajenului</i> , în BCMI, XXXI, 1938, p. 167-175
8.2.	Dosare și rapoarte, în arhive	DJAN Prahova, fond Primăria Vălenii de Munte, dos. 92/1937 DJAN Prahova, fond Ocârmuirea Județului Saac, dos. 16/1832, f. 70 v și dos. 23/1833, f. 188 <i>Raport de săpătură la Biserica „Sf. Nicolae” Tabaci realizat de arhg. Nina Grigore și arhg. Dan Likiardopd, 1997</i> Arhiva S.C. RESTITUTIO S.R.L., <i>Proiect de consolidare și restaurare a Bisericii „Sf. Nicolae” Tabaci, 1998</i>
8.3.	Hărți, planuri, desene	
8.4.	Fotografii	Brătulescu V., <i>Biserici din Valea Teleajenului</i> , în BCMI, XXXI, 1938, p. 167-175
8.5.	Alte informații	

9. NIVELUL DE INTERES/ CLASARE

9.1.	Grupa valorică: A; B	A
9.2.	Categoria după natura obiectivului: I; II; III; IV	II
9.3.	Criterii de evaluare globală	a) vechime = mare; b) valoare arhitecturală, artistică și urbanistică = excepțională c) frecvență, raritate, unicitate = foarte mare d) valoare memorial-simbolică = foarte mare
9.4.	Data și documentul protecției	HCM nr. 1160/1955
9.5.	Codul primit prin respectivul act	2487

10. SISTEMATIZAREA EVIDENȚEI

10.1.	Data redactării fișei	01/07/2007
10.2.	Instituția în cadrul căreia s-a redactat fișa	Institutul Național al Monumentelor Istorice
10.3.	Autorul fișei și calitatea acestuia	Istoric Irina Paveleț
10.4.	Trimiterea la documentația fotografică aferentă	Arhiva S.C. RESTITUTIO S.R.L. <i>Biserica Sf. Nicolae Tabaci foto 1994 (tâmpla), foto 1997/3 (în timpul lucrărilor de restaurare), foto 2006/4 (biserica vedere sud, fațada de vest, pictură pridvor, fereastra)</i>
10.5.	Trimiterea la documentația desenată aferentă	Arhiva S.C. RESTITUTIO S.R.L. Plan situație A-153; Plan biserică A-153-1; Secțiune biserică A-153-2; Fațadă vest, releveu 6; Plan pardoseală A-153-5; Plan și secțiune turn clopotniță, releveu A-153-3
10.6.	Semnătura autografă a specialistului care a întocmit fișa	

10.7	Semnătura și ștampila conducătorului instituției în cadrul căreia s-a redactat fișa	
10.8.	Numărul procesului - verbal de validare în Comisia regională a monumentelor istorice	

Biserica Sf. Nicolae 1994. Tâmpla biserică

Biserica Sf. Nicolae 1997. Tabloul votiv

Biserica Sf. Nicolae 1997

Biserica Sf. Nicolae 1997. Fereastra

Biserica Sf. Nicolae 2006. Fereastra

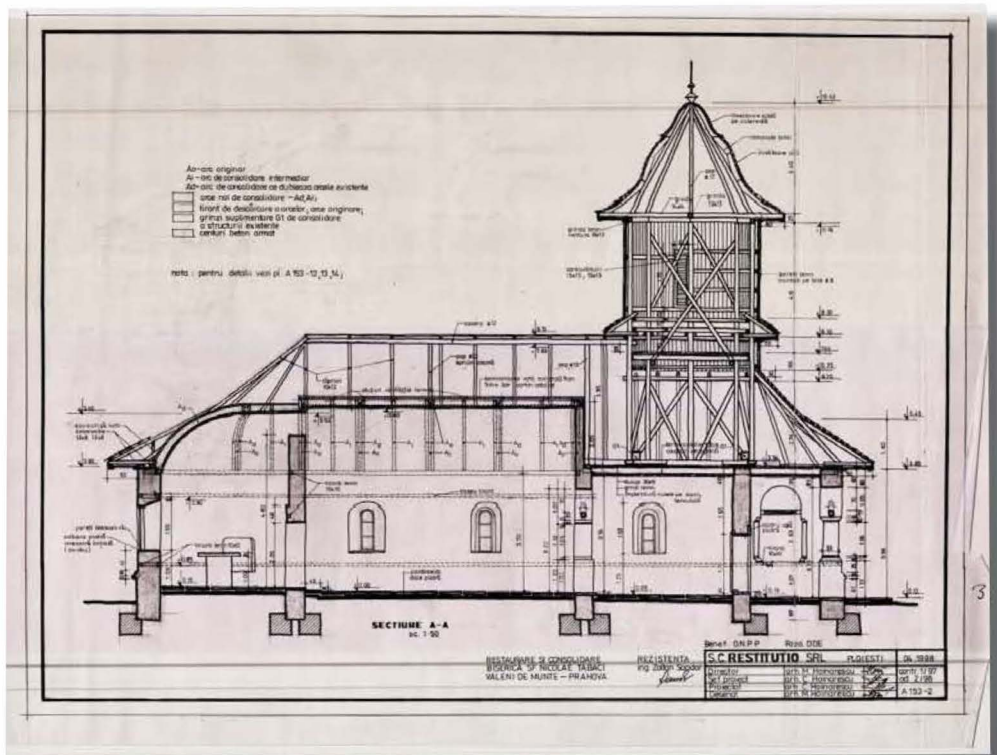
Biserica Sf. Nicolae 2006. Pictură pridvor

Biserica Sf. Nicolae 2006. Fațada Vest

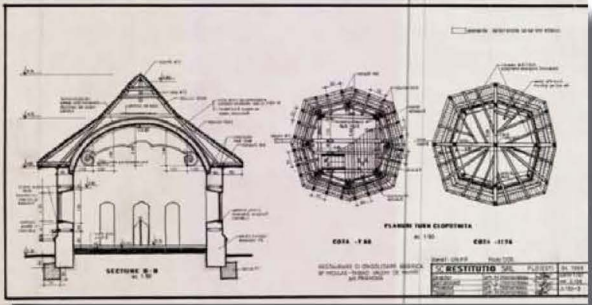
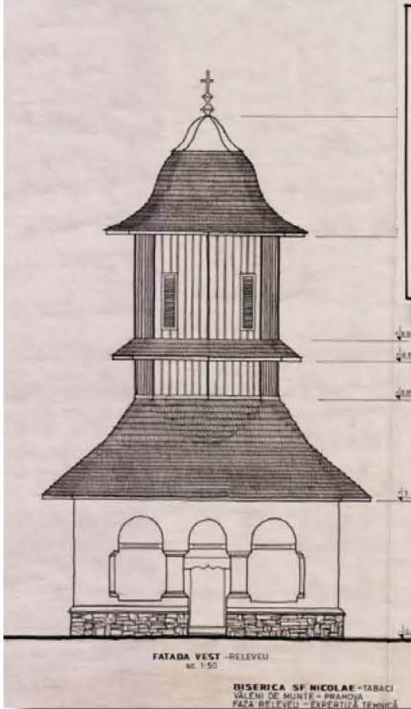

Biserica Sf. Nicolae 2006.

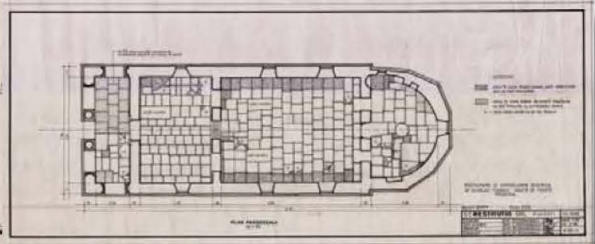

Biserica Sf. Nicolae. Secțiune longitudinală biserică

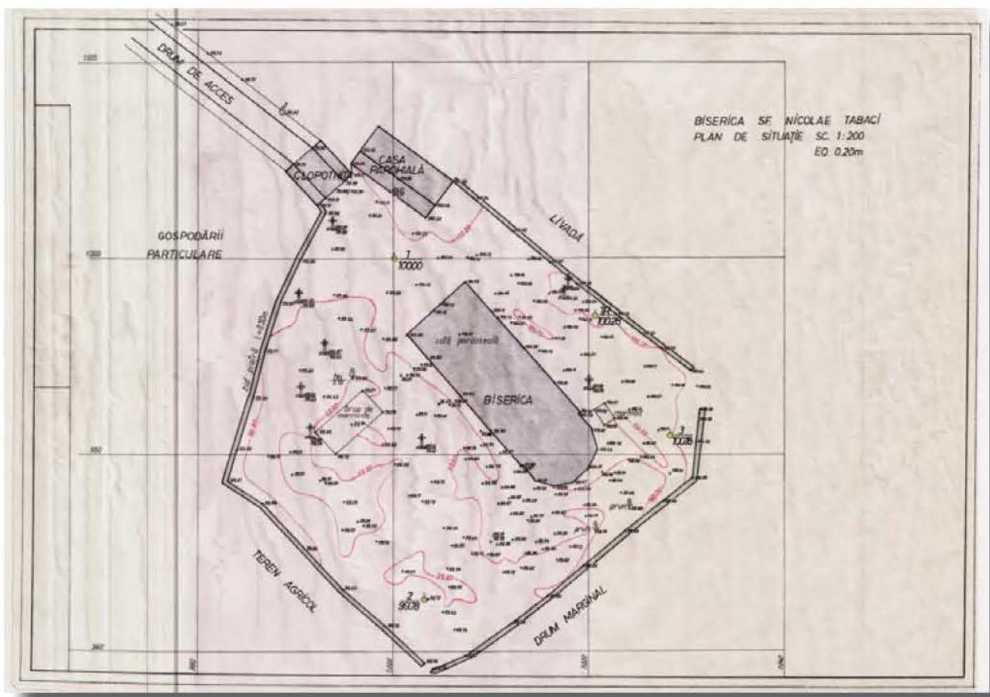

Biserica Sf. Nicolae 2006. Secțiune plan turn

Biserica Sf. Nicolae 2006. Plan pardoseală

Biserica Sf. Nicolae 2006. Fațada Vest

Biserica Sf. Nicolae. Plan situație